

Overskudslikviditet.....	1
Det finansielle marked	2

Overskudslikviditet

Mange landbrug har i 2019 opnået ganske fine likviditetsoverskud på deres bedrifter. Dette gælder i særdeleshed for svineproducenterne. Den positive udvikling i likviditetsoverskud ser foreløbigt ud til at fortsætte, og det er et godt stykke ind i 2020.

Den positive udvikling er til dels båret af et særdeles godt bytteforhold for svineproduktionen, stabile mælkepriser, gode lagerbeholdninger af korn og grovfoder, men også af meget lave finansielle omkostninger.

Spørgsmålet er så, hvordan denne overskudslikviditet forvaltes, når bankerne samtidig kræver en negativ rente på 0,75% på erhvervskunders indlånskonti. Vi har i afdelingen for Økonomi og Regnskab drøftet denne problemstilling.

Vi er sikre på, at den positive økonomiske udvikling i den animalske produktion ikke vil fortsætte i det uendelige. Derfor er det primære mål at skabe mest mulig finansiell robusthed.

Overskudslikviditet skal i videst muligt omfang anvendes til nedbringelse af banklån. Det siger sig selv. De fleste banklån ligger med en rente på 4 til 6%. Overskudslikviditet, der forrentes med -0,75% giver derfor en væsentlig rentebesparelse. Der er afdrag på de fleste banklån, og ofte store afdrag, idet de har kort løbetid. Ved at afvikle banklån sænkes også kravet til overskudslikviditet på længere sigt. Det er relevant, hvis der igen opstår økonomisk smalhals i landbruget.

Hvis der ikke er banklån, eller banklån allerede er indfriet med den positive likviditet, så er vores anbefaling at betragte de 0,75% som betaling for en forsikringspræmie. En forsikring for opretholdelse af likviditet til den dag hvor landbrugsøkonomien igen vender den forkerte vej.

Som udgangspunkt skal realkreditgælden ikke nedbringes. Der er dog grænser for, hvor stor den likviditetsmæssige reserve skal være. Det kræver en individuel bedømmelse. Her er landbrugene og deres likviditetsbehov ikke ens, og må derfor bedømmes fra sag til sag. I nogle tilfælde kan det derfor være relevant at afdrage ekstraordinært på realkreditten.

Vi vil anbefale at tage kontakt med os for en bedømmelse heraf.

Det finansielle marked

I skrivende stund er de finansielle markeder stærkt påvirkede af udbrud af coronavirus. Aktiemarkedet har været i frit fald, og renterne har igen nået et bundniveau.

Vi har i rigtig mange af disse Økonominyt givet vores mening og holdning til kende om den generelle økonomiske situation og om den sårbarhed, som den internationale økonomi befinder sig i.

Før coronavirus blev kendt og kom i udbrud, var flere lande allerede i økonomisk recession. Den samlede gældsætning i verden har aldrig været højere og nationalbanker fortsætter med deres pengepolitiske stimuli. Alt sammen et udtryk for manglende robusthed i verdensøkonomien.

Vi ved det selvfølgelig ikke, men udbruddet af coronavirus kan meget vel betyde det bump for økonomien, der gør, at den internationale økonomi helt eller delvist vælter. I første omgang har investorer flyttet deres investeringer over i obligationer, og igen har disse investorer søgt i sikkerhed i blandt andet Danmark, hvilket har sænket renten på realkreditobligationer.

At det lige blev coronavirus, der gav dette bump var uforudsigeligt. Det kunne have været andre negative påvirkninger, der skubbede økonomien i den forkerte retning. Under alle omstændigheder så viser udbruddet af coronavirus blot, hvor sårbar den internationale økonomi er og dermed også manglen på en tilstrækkelig robusthed.

Den manglende robusthed er en udfordring og en stærkt påvirkende faktor i forhold til den manglende vækst.

En 30-årig realkreditobligation med eller uden afdrag udstedes kun i 0,5%, og de korte renter er igen faldet betydeligt, og ligger igen på samme lave niveau som i juli og august 2019. Den lave rente i 2019 varede kun i ganske kort tid, og ingen fik rigtig gjort brug af de lave renter på daværende tidspunkt.

Denne gang kunne det godt se ud til, at de lave renter vil holde ved i en længere periode. Det bør derfor nøje overvejes, om hele eller dele af realkreditbelåningen skal lægges over i en fast rente, hvis en 0,5% 30-årig obligation når en kurs i nærheden af 99. Ingen ved, hvor det finansielle marked havner. Derfor bør man søge at skabe en vis sikkerhed omkring sine renter.

Tag derfor gerne en drøftelse med afdelingen for Økonomi og Regnskab om din finansielle sammensætning og find ud af, om der skal gøres noget ved det.

Økonomi og Regnskab.